Terentius Afer, Publius; Jouenneaux, Guy [Comm.]; Badius Ascensius, Jodocus [Comm.]: Comoediae cum directorio vocabulorum, sententiarum, artis comicae ...[Enth.:] Vita Terentii de dictis Petrarcae excerpta

Straßburg: Johannes Grüninger, 1. Nov. 1496 Seite 48

Quartus actus

In hac scena. XVII

Elegans ꝑturbatio in qua inter se oẽs redduntur offensi. Et ecõtrario ab interrogatione q̃dã incipiunt qui nimis irascunt̃ & totũ hoc in ꝓnunciatione ẽ hoc em̃ genus interrogatiõis vim negãdi exprimit. a Hoccine ẽ credibile. A generalitate incipit. b Tanta vecordia innata cuiꝗ̃ fiet. Hic singulari numero sit ponit̃ & plurali r̃ndetur vt malis gaudeant: legitur tñ etiã gaudeat. c Vecordia Id est malicia cordis Dicit̃ em̃ vecors mali cordis. d Id genus ẽ hoim pessimũ. Parũ accusauerat dicẽdo id est gen⁹ hoim & ideo addidit. i. pessimũ genus hominũ vt hoc facere nõ hois mõ sit sed pessimi homis. e Tũc coacti necessario se aperiunt. Mire necessario q̱a natura sũt tales & necessitas ẽ in natura ciõstituta. Sil̃r Mire aperiũt quoniã tũc cum ꝓmittebãt mali erãt sed latebat malicia in pectoris altitudine. f Et timent. Timẽt meli⁹ dicitur quã pudet nam timor ẽ maloꝝ: pudor tm̃ bonoꝝ. g Res id est malicia q̱a mali sunt ad rem quã prestare nõ possunt. h Quis tu es Ad dignitatẽ refert̃. i Quis mihi es. Ad necessitatẽ. Et hec verba mollia sũt dictu aio aspa. k Heus. Hec ꝑticula heus hic significationem habet remouẽdi aliquẽ ad attẽtionẽ siue cõsiderationẽ eius qđ statim ẽ dicẽdũ. l Proxim⁹ Id est carus beniuolus q̱a ꝓximi ꝓpinqui siue vicini dicunt̃ qui nobis cari esse debet. l Proximus sum egomet mihi. Hoc ẽ qđ ait supra quo equior sũ pam. Si se illam in somnis quã illũ amplecti maluit. m Nihil pudet. Bene pudet. nã pudor ẽ male facti; verecũdia recti & honesti. Et ibi nihil põt capi ꝓ non aut genitiui casus q̃si nullius rei eos pudeat. Aut noĩatiui casus & tũc pudet ꝑsonale verbũ est. n Vbi. Et illic aptũ est irascentis repetitionis genus. o Sed quid agam adeon ad eũ. Hic locos ẽ deliberationis & vnũ ad abũdat & moraliter verba carini posita sunt. p Expostulem. Expostulatio ẽ aduersus eũ quẽ incusamus. Expostulare ẽ q̃relam apud eũ ipm deponere qui fecit iniuriã. Postulare autẽ est querelã dicere de altero apud alterum q Nihil ꝓmoueris multũ molestus ₰c̃. Transitũ fecit. r Atqꝫ aio morẽ gessero. Erit fruct⁹ iracũdie ex vindicta & ꝑ iracũdiã atqꝫ verberationẽ nõ inueuit ꝙ sit inultũ aliud: ergo inuenit molestus certe ei fuero: s Carine & me & te Artificiose fecit pamphilũ priorẽ loqui ad ꝑstringendã iracũdiã carini. Aliogn si prior vociferare potuisset. tragica exclamatiõe vsus fuisset t Ita ne. Ibi distinguendũ ẽ atqꝫ subiũgendũ imprudens me ꝑdidisti in quẽ. Et attẽde hoc illũ repetere ꝙ indignat̃ magis quasi audierit imprudẽs & nõ audierit reliqua. u Imprudẽs defensio ab imprudentia & etiã mihi bene eẽt conscientie nũqꝫ diceret te ꝑdidi purgat⁹ x Tuũ animũ ex aio spectaui meo. cõiecturã eni ex meo animo capiebã. y Iactare est oblectare suauib⁹ sermonib⁹ allicere. Et interdũ vltra notã significationẽ ẽ inducere in aliquam voluntatem a lactando: vnde & oblectare dicitur. z Spe falsa. Ibi falsa actiue capit̃. Superius falsus passiue & vt est ꝑticipium. a Habeas. Promissio irati animi. b Verser miser. Cum versor protulit conficiat debuit inferre: est ergo anacoluthon vt ẽ illud principio filio amicum. c Quãtas is suis cõsiliis mihi confecit sollicitudines. Ironia vt supra cuius consilio fractus sum.

Quartus actus:

CARINVS PAMPHILVS DAVVS.

.i. verũ hoc est q. d. incredibile ₇ nephandũ .i. memorari dignũ
a b
Occine est credibile, aut memorabile, tãta ve
.i. malicia cordis c .i. alicui
cordia innata cuiꝗ̃ vt siet: vt malis gaudeat alienis atqꝫ ex
.i. acquirat assequat̃ dolent
incõmodis alterius, sua vt cõparet cõmoda: Ah id ne ẽ ve
verax veri dictũ fidele tantũmõ d vt negẽt se facturos
rũm: immo id genus est hominũ pessimũ: in denegãdo
dũtaxat .i. q̃bus hominibus .s. ne denegẽt deinde qñ
modo quis pudor paululũ adest. post vbi tẽpus est ꝓmis
.i. ꝓstari de necessitate e .i. maliciã suã ostẽdũt quã ꝓtexerãt in pectoꝝ altitudĩe
sa iam perfici, tunc coacti necessario se aperiunt & timẽt:
f g malicia .s. qđ ꝓmiserãt tũc .i. deinde insolentissima petulantissima
& tamẽ res cogit eos denegare. Ibi tũ eoꝝ impudẽtissima
.i. qua digni tate polles h .i. fr̃ aut cogna tiõe iũctus i .s. optas vel petis es. vxorẽ ꝓ te k l
oratio est. Quis tu es: quis mihi es: cur meã tibi: heus pro
carus l .i. sed .i. fidelitas veritas cõstantia et croꝝ ₇ cõmentoꝝ .i. ꝑficeret
ximus sum egomet mihi. Attamen vbi fides est si roges,
.i. nullo afficiunt̃ pudore m .i. vbi ꝓmiserãt denegare .i. nõ n
nihil pudet. Hic vbi opus est, non verent̃. illic vbi nihil o
.i. vbi nihil ꝓmiserũt .s. denegare o pam.
pus est, ibi verent̃. Sed quid agã: ad eã ne ad eũ: vt cũ eo
.i. de hac iniuria .i. conquerar p .i. iniiciã q̃si tela ille pãphil⁹ q. d. multis probris eũ afficiam
iniuriam hanc expostulem, ingerã mala multa atqꝫ aliq̃s
.s. expostulãdo q .i. ꝓfeceris ꝓfueris r̃ideo ꝓmouero cũ aliq̃ molestia afficiã .i. saltem
dicat, nihil promoueris. multũ molestus ei certe fuero: at
r .i. cõplacuero obsecut⁹ fuero satisfecero s .i. male ꝓuidẽs et cet⁹ male ꝓspiciẽs
qꝫ animo morẽ gessero. PAM. Carine & me & te impru
aliquantulũ .i. sint adiutores .i. destruxi t .i. veꝝ est .s. me ꝑdistĩ
dens nisi quid dij respiciunt peredidi. CA. Ita ne: impru
v .s. vt me ꝑderes .i. occasio fregisti violasti sanctã ꝓmissionẽ
dens: Tandẽ inuenta est causa: soluisti fidẽ. PAM. Quid
.i. r̃nde paucis sine longis ambagibus .i. decipe .i. tuis verbis .i. contendis
tandẽ. CA. Etiam nũc me seducere istis dictis postulas: u
.i. amare cepi .s. ẽ amica
PAM. Quid istuc est: CA. postqꝫ me amare dixi, cõpla
vt ₇ mihi .s. dico fateor .i. putaui te gestare aĩm adeo fidelẽ vt ego hẽo x
cita est tibi. heu me miserũ: q tuũ aĩm ex animo spectaui
.i. decept⁹ es o carine q ẽa opinionẽ de me habes malam. .i. integrũ idoneũ plenũ
meo. PAM. falsus es. CA. Nonne est tibi satis. Hoc soli
.s. eã hr̃e quã amo ꝑduxisses induxisses oblectasses y .i. amore captũ .i. fallaci decipienti
dũ visum gaudium: nisi me lactasses amantẽ & spe falsa
produxisses a
produceres: habeas. PAM. Habeam: ha, nescis quantis
.i. assidue sim ₇ voluter b c
in malis verser miser, quantasqꝫ is suis consilijs mihi con

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-77/0048
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG